

Vol in de remmen

Rijvaardigheidstraining voor trekkerchauffeurs

Met een ervaren vrachtwageninstructeur de weg op met een trekker en een flinke kipper er achter, voluit in de remmen op een slipbaan met een volle combinatie en achteruit inparkeren. Het zijn enkele onderdelen die aan de orde komen tijdens de rijvaardigheidstraining voor trekkerchauffeurs.

In de natte oogsttijd en met het aanbreken van de donkere dagen zijn de ongelukken met trekkers op de weg helaas weer regelmatig in het nieuws. Er zijn vier hoofdoorzaken voor dodelijke ongelukken met landbouwvoertuigen, zo wordt ons uitgelegd in het theorielokaal van PTC+ in Dronten: het matige zicht vanuit de cabine, de slechte herkenbaarheid van de voertuigen, de afmetingen van die voertuigen en de botsagressiviteit. Veiligheid is dan ook een belangrijk onderdeel van het Nieuwe Rijden. De rijstijl van de chauffeur van de toekomst moet voldoen aan drie basiseisen: veilig, vlot en vloeïend.

Eind november kregen circa 120 leerlingen van de Groenhorst Groen-, Grond & Infra-opleidingen een trekkerrijvaardigheidstraining van PTC+ in Dronten. Deze training bevat een theorie- en een praktijkgedeelte en wordt afgesloten met een bewijs van deelname en een verkiezing van de chauffeur van de dag. Het gezelschap van twintig jongens is verdeeld in vier groepen. Roulerend over het terrein doorlopen ze de verschillende onderdelen van de training. De jongens zijn tussen de 16 en 23 jaar, werken vier dagen in de week en hebben trekkerervaring.

We beginnen op de mobiele slipbaan die buiten op het terrein is uitgerold. Met twee combinaties, een Fendt met een lege kipper en een John Deere met een geladen kipper, gaan we om beurten de baan op. De snelheid wordt opgebouwd van 15 tot 30 km/u en de opdracht bestaat uit remmen in een rechte lijn en remmen in de bocht. Vooral dat laatste zorgt voor benauwde momenten, want wanneer je met een geladen ongeremde kipper in de bocht vol in je remmen gaat, is 30 km/u echt hard. Het verschil in snelheid en het wel of niet geladen zijn is duidelijk en zet ons aan het denken. Menig trekker eindigt overdwars vóór de kipper en de instructeur legt steeds duidelijk uit wat er gebeurt en dat is prettig, want de combinatie reageert niet altijd als verwacht. Ook de ervaren chauffeurs onder ons hebben niet steeds de controle die ze verwachten.

Naar voren kijken

Instructeur Willem Tromp legt uit dat de rubberen slipmat een goede weergave geeft van een polderweg onder de bagger. Een verdubbeling van de snelheid betekent een verviervoudiging van de remweg. Belangrijk is dat de

chauffeur gefocust blijft op een ontsnapping. Veel jongens blijven achterom naar de kipper kijken, maar die komt wel achter je aan. Het gaat erom waar je de trekker naar toe krijgt, dus 'kijken naar waar je naar toe wilt' en niet achterom. Hoe verder je naar voren kijkt, des te beter je kunt anticiperen en des te meer tijd je hebt. Dus bij de noodstop: snel handelen, rem los als je gaat glijden, koppeling intrappen en 'naar voren kijken' over de baan.

Vervolgens gaan we door naar de individuele rij-scan; we gaan de weg op met een instructeur naast ons. De combinaties zijn niet misselijk: met mijn Massey Ferguson 7480 en mijn Beco-tandemasser rij ik binnen en buiten de bebouwde kom, op het industrieterrein en over provinciale wegen. Naast het wijzen van de weg legt de instructeur duidelijk uit waarmee ik rekening moet houden en vraagt hij ook waarom ik bepaalde keuzes op de weg maak: hoe ver ik de berm in ga, hoe ik het gedrag van andere weggebruikers inschat en hoe ik mijn plaats en snelheid op de weg aanpas aan de omstandigheden.

Bij terugkomst gaan we tegenover elkaar aan tafel zitten in de kantine. Het voelt net als het CBR-examen van vroeger en ik ben zowaar een beetje zenuwachtig. Zou ik het wel gehaald hebben?

Gerrit Crum zit in het tweede jaar van de opleiding in Barneveld. "Je voelt dat de trekker onder je vandaan glijdt en dat de volle kipper begint te duwen. Ik schrok er niet van, maar ik realiseer me nu wel dat ik mijn snelheid moet aanpassen aan de omstandigheden."

De negentienjarige Richard Schat heeft zijn B-rijbewijs al en vindt deze training voor trekkers zinvol. "Trekkercombinaties met kippers zijn soms zwaarder dan vrachtwagens. Je mag er als zestienjarige zonder enige ervaring mee de weg op en dat vind ik best riskant. Je kunt niet snel reageren met dit materieel, het is log en traag en daarin schuilt het gevaar. Als zestien- of zeventienjarige heb je ook nog helemaal geen ervaring op de weg en je mag wel met zoiets rijden."

Tegen het gevoel in

Het vol in de remmen gaan bij een noodstop is al best moeilijk, maar het vervolgens loslaten van de rem als je gaat glijden, gaat tegen je gevoel in. Je raakt de controle kwijt en wilt dan juist remmen, zeker als je denkt dat het mis gaat. Het gaat erom dat je door het loslaten van de rem de wielen weer aan het draaien krijgt en dus kunt sturen. Een trekker heeft (nog) geen ABS, dus alle wielen blokkeren als je vol in de remmen gaat en zonder koppeling slaat de motor ook nog eens af. Het bestuurbaar blijven van de combinatie, daar draait het allemaal om, anders ben je machteloos.

Na de lunch gaan we verder met het transportklaar maken van machines. Voorzien van de juiste borden en verlichting en natuurlijk gestabiliseerd of in de transportbeveiliging. Het lijkt simpel, maar al snel blijkt dat veel mensen vanuit automatisatie en niet zozeer vanuit kennis handelen. Bij welke breedte zet je ook al weer je zwaailamp aan, hoeveel procent van het gewicht moet er minimaal op de vooras rusten, hoe kom ik er achter of die verdeling klopt, welke borden moet ik precies voeren bij welke machines en hoe zit het met uitstekende delen of lading?

Het laatste praktijkonderdeel bestaat uit rangeren en manoeuvreren. Er moet een behoorlijk parcours achteruit met een combinatie worden afgelegd. En... op onze spiegels! Gelukkig komen de meesten van ons schadevrij door het parcours heen, zo aan het eind van deze inspannende dag. Nog even naar de kantine voor een bak koffie en de uitreiking van onze certificaten en dan veilig, vlot, vloeiend en vooral ook voorzichtig naar huis.

Zeker leerzaam

Terugkijkend op de dag is het zeker leerzaam voor jongeren. Ze halen een trekkercertificaat als ze zestien zijn, maar daarmee koop je nog geen ervaring. Door daadwerkelijk een test op de weg te doen, met een instructeur erbij, leer je pas wat goed weggedrag eigenlijk is. En dat weggedrag is niet alleen belangrijk voor de veiligheid, maar ook voor het imago van het bedrijf waarvoor iemand werkt en van de gehele sector. PTC+ geeft in de winter voor een aantal groepen leerlingen deze training. Om ze beter voorbereid en met meer inzicht de weg op te sturen als ze aan het werk gaan.

Ans de Bie adviseur scholing

◀Achteruit rijden kan iedereen wel, althans ervaren tractorchauffeurs. Maar alleen op de spiegels wordt het toch een uitdaging.

◀Veiligheid begint met een goede instelling van de spiegels. Dat is dus het eerste waar je mee begint als je een nieuw werktuig hebt aangekoppeld.

◀Aan het eind van de route over de weg volgt de eindbeoordeling. Net alsof je op bent geweest voor je rijexamen.